

המבקשת:

רשימת המועמדים: **משפט צדק, לרפורמה במערכת המשפט
ולשחרור יגאל עמיר**
על ידי ב"כ עו"ד מיכאל ליטוויק ואח'
מרח' הרימון 9, חריש 3785100
טל': 0547-269852 ; פקס': 077-3183141

נגד

המשיבה:

רשימת המועמדים: **העבודה - גשר - מרצ**
באמצעות ב"כ עו"ד יובל מור-מוסלי ו/או עומרי שגב
ו/או אורי הברמן
מרח' שפע טל 1, תל אביב
טל': 03-5607774/5 ; פקס': 03-5607770
דוא"ל: morlawoffice1998@gmail.com

תגובה לבקשה לפי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת

בהתאם להחלטת כב' יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23, מתכבדת המשיבה להגיש את תגובתה לבקשה שבכותרת (להלן: **הבקשה**).

כב' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, מתבקש בזאת לעשות שימוש בסמכותו האמורה בסעיף 7 לנוהל הטיפול בבקשות לפסילת רשימת מועמדים או מועמד לכנסת, התשע"ט – 2019, ולדחות על הסף את בקשת המבקשת, באשר אינה מגלה עילה שבדין כלפי המשיבה.

לחילופין, ועדת הבחירות הנכבדה תתבקש לדחות בקשת סרק זו באשר אין בה ולו קורטוב של ממש – כמפורט להלן. כפי שעוד יובהר, בקשת הפסילה מחזיקה שישה עמודי טענות, רובן מופרכות אשר אין בהן כל אחיזה בפסיקה העניפה בהקשר של פסילת מועמדים או רשימות מועמדים. עם זאת, מפאת כבודה של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23 (להלן: **הוועדה המרכזית**) תובא התייחסותה של המשיבה בפירוט הראוי.

יוער כי השלמת טיעון לתגובה זו מטעמה של סיעת מרצ תוגש בנפרד.

פתח דבר

1. כבר בפתח הבקשה ניכר לעיני כל האבסורד הברור ומצג הבדים אותו המבקשת מעוניינת ליצור. שמה המבוקש של רשימת המועמדים הינו כפי שמופיע בכותרת לתגובה זו: "משפט צדק, לרפורמה במערכת המשפט ולשחרור יגאל עמיר" (ההדגשות בתגובה זו אינן במקור, הח"מ) ואילו כותרת הבקשה כפי שהוגשה הינה מטעם "משפט צדק, לרפורמה במערכת המשפט" ללא הסיפא המודגש.

2. "הַרְצַחְתָּ, וְגַם-יָרַשְׁתָּ" מוכיח אליהו הנביא את אחאב (מלכים א', כ"א, י"ט). בבקשה זו, כמו מבקשת הגב' לריסה עמיר – רעייתו של הרוצח השפל של ראש הממשלה ומנהיג תנועת העבודה, יצחק רבין ז"ל, להמשיך את מורשתו ההרסנית של בעלה כך שלאחר שזה האחרון פגע אנושות ברבין ובדמוקרטיה הישראלית כעת הגיע השלב לנטרל את ביתו הפוליטי והאידיאולוגי ולמנוע ממשיכי דרכו מלקדם את רעיונותיהם באותם אמצעים דמוקרטיים אשר בעלה ביקש למנוע.

3. כעת, רוצח ראש הממשלה, באמצעות רעייתו מבקש להקים סיעה פוליטית בכנסת שתכשיר את מעשיו, תביא לשחרורו ותחולל "רפורמה" במערכת המשפט. בגין התארגנותם האמורה הגישה המשיבה בקשה נפרדת אולם הסיפור הקפקאי שנוצר במסגרת בקשת הפסילה של המבקשת הוא אחד מרגעי השפל שידעה הפוליטיקה הישראלית ועל כן מתבקש כב' יו"ר הוועדה המרכזית להביא לדחייתה של בקשה זו על הסף.

4. מיותר לומר אך חשוב להדגיש כי המשיבה מחזיקה רשימת מועמדים שכל רבב לא נפל במעשיהם. רשימה שהעומדים בראשה הם ציונים, פטריוטים ונאמנים למדינה בכל רמ"ח אבריהם, וכך אף הרשימה עצמה.

על הזכות החוקתית להתמודד בבחירות

5. הזכות להתמודד בבחירות לכנסת היא בין זכויות היסוד החוקתיות החשובות והמכריעות ביותר במשטר דמוקרטי ובבסיסה עקרון השוויון הפוליטי. זוהי "זכות יסוד מדינית, אשר באים בה לידי ביטוי רעיון השוויון, חירות הביטוי וחופש ההתאגדות, ומכאן כי זכות זו היא מן הסימנים המובהקים של חברה דמוקרטית", ראו דברי כב' הנשיא מ' שמגר בפסק דינו בע"ב 84/2, 84/3 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת האחת העשרה, פ"ד לט(2) 225 (1985) (להלן: פרשת ניימן הראשונה), בעמוד 264; וכן ראו רע"א 7504/95 יאסין נ' רשם המפלגות, פורסם בנבו (2003), (להלן: עניין יאסין), מפי כב' הנשיא ברק, בעמ' 61-60.

6. כפי שיוסבר להלן, הגבלת זכותה של רשימת מועמדים או של מועמד להיבחר לכנסת מתפרשת מעבר לגבולותיה, שהרי הגבלה כאמור מצרה אף את זכות הפרט לבחור, שהיא עצמה זכות יסוד חוקתית, המעוגנת בסעיף 5 לחוק-יסוד: הכנסת. וכך נכתב בפרשת ניימן הראשונה:

"מבחינת הבוחר, יש בהגבלת הזכות להיבחר גם צמצום עקיף של חירות הביטוי, שהרי נשללת ממנו על-ידי כך היכולת להתחבר יחד עם אחרים לשם קידום השקפותיו ודעותיו, כפי שהמועמד המבוכר על-ידיו היה מציג"

7. מתוך חשיבות זו נדרשת זהירות רבה עת מתבקשת פסילתה של רשימה מהתמודדות לכנסת. על כן קבעה הפסיקה, כי הטלת מגבלות על רשימה או על מועמד מלהציג את מועמדותם בבחירות לכנסת תיעשה אך במקרים חמורים וקיצוניים, וכי פירוש הוראות החוק המגבילות את הזכות להיבחר ייעשה בצמצום ובדוקנות, כפי שיפורט להלן.

עילות הפסילה מהתמודדות לכנסת

8. כפי שהוסבר לעיל, הזכות להתמודד בבחירות לכנסת היא בין הזכויות החשובות והמשמעותיות הקיימות במדינה דמוקרטית. אולם ככל זכות, אין זו זכות בלתי מוגבלת. משמעות חשיבותה של הזכות להתמודד בכנסת והזהירות שיש לנקוט בבואנו להגביל זכות זו, אין משמעותה כי הדמוקרטיה אינה רשאית להגן על עצמה מפני מי שמבקשים לפגוע בעקרונות הבסיסיים ביותר – ובראשם עקרונות השוויון והכבוד. תפיסה זו מעוגנת בסעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת הקובע כך:

רשימת מועמדים לא תשתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לרבות בהתבטאויותיו, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:

(1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;

(2) הסתה לגזענות;

(3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.

9. סעיף זה מבטא את האיזון שבחר המחוקק לבצע בין הזכות להיבחר לכנסת ובין זכותה של הדמוקרטיה להגן על עצמה:

"סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת מבוסס על התפיסה כי "דמוקרטיה רשאית להגן על עצמה מפני כוחות לא דמוקרטיים המבקשים לעשות שימוש בדרכים דמוקרטיות לשם שלילת הדמוקרטיה"... סעיף 7א לחוק היסוד מבטא את המשוואה החוקתית שנקבעה אצלנו בין החירות שהדמוקרטיה מעניקה לכל ביטוי והפלורליזם בהשקפות ובדעות שעליו היא מבוססת לבין ההגנה על המשך קיומה כדמוקרטיה. הוא מבטא את אופייה של ישראל כדמוקרטיה מתגוננת... הוא שומר על אופייה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית." (א"ב 11280/02 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש עשרה נ' טיבי (להלן: ענין טיבי, בע' 17).

10. על מנת לממש איזון זה באופן מיטבי ולהפעיל את סעיף 7א רק לגבי אותם מקרים אשר יש בהם כדי להצדיק את הפגיעה החוקתית בזכותו של מועמד להיבחר, קבעה הפסיקה שורה של מבחנים (שנקבעו בפרשת ניימן השנייה וכן בענין טיבי שם אומצו המבחנים שנקבעו לענין רשימה גם לעניינו של מועמד):

א. נבדקות מטרות ומעשים דומיננטיים ומרכזיים של המועמד (להבדיל מדברים שהם שוליים שהשלכתם על המכלול הרעיוני או הביצועי אינה משמעותית ורצינית).

מטרות ומעשים המשקפים את מהותה של הרשימה ושהם תולדה טבעית של זהותה. המטרות והמעשים נלמדים הן מהצהרות מפורשות שיש בהן היגד ישיר והן ממסקנות מסתברות המשתמעות באופן חד משמעי.

ב. לא די במטרות בעלות אופי תיאורטי. יש להראות כי רשימת המועמדים "פועלת למען מימוש מטרותיה ולשם הפיכתן מרעיון להגשמתו". חייבת להיות "פעילות בשטח" שאינה ספורדית שנועדה להוציא את המטרות מהכוח אל הפועל. המדובר במעשים אשר לשם קידום מבקש המועמד ליטול חלק בבחירות. פעילות זו צריכה להיות חוזרת ונשנית אשר צריכה לבוא לידי ביטוי חמור וקיצוני מבחינת עוצמתה.

ג. הראיות המבססות את המטרות והמעשים המביאים לידי מניעת ההשתתפות של המועמד צריכות להיות "משכנעות, ברורות וחד משמעיות", ונדרשת מסה קריטית של ראיות להצדקת הפסילה.

העילה של שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית

11. במסגרת הבקשה נטען כי המשיבה "שוללת את אופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית" ומשכך יש לפסול אותה מלהתמודד.

12. לא בכדי השאירה המבקשת את טיעוניה בעמימות ובהעדר תימוכין משפטיים או עובדתיים. ניכר כי המבקשת מתעלמת ממהותה של דמוקרטיה במדינת ישראל ובכלל. לשיטתה של המבקשת הסכמי שלום עם שכנותינו, שיווין לכל אזרח ואזרחית במדינת ישראל, הסדרים מדיניים עם הרשות הפלסטינית וזכויות אזרח אינם אלא "שלילת אופייה של מדינת ישראל כיהודית ודמוקרטית".

13. ערכאה מכובדת זו אינה אכסניה לשיעור באזרחות למתחילים היא אף אינה קורס בהיסטוריה של ארץ ישראל. ואולם, אם רעיונותיה הנפסדים של רשימה זו יבוכרו הרי שהגיע קיצה של ישראל כפי שאנחנו מכירים אותה שכן רוב המפלגות הפוליטיות בישראל ייפסלו מהתמודדות לכנסת. כך, מפלגת הליכוד אשר העומד בראשה עמד מנחם בגין כרת את חוזה השלום עם הרפובליקה הערבית של מצרים כמו גם מנהיגיה המאוחרים יותר - לרבות ראש הממשלה הנוכחי - אשר הגיעו להבנות עם שכנותינו (אשר חלקן כללו ויתורים טריטוריאליים). כך נכון הדבר באשר למפלגות אחרות, בעבר ובהווה אשר מבקשות ליתן זכויות בסיסיות לקהילת הלהט"ב, למיעוטים ולמבקשי מקלט (שאינם מהגרי עבודה גרידא) החיים בתוכנו. **לגישתה של המשיבה ולמרבה הצער ישנה עוד כבר דרך עד להגעה למצב הרצוי בתחומים אלו אך זה עניין לציבור לבחור ולהכריע.**

דוק, רשימת העבודה - גשר - מרצ תומכת בכל האמור לעיל ללא כחל וסרק. זאת, כמובן לצד שמירתה של מדינת ישראל יהודית ודמוקרטית בה זכויות האזרח שוות לכל ובו זכותו של העם היהודי, ושלו בלבד, לבית לאומי במדינת ישראל.

14. כדי לסתום את הגולל על טענתה המופרכת של המבקשת תבקש המשיבה להזכיר את פסק הדין בע"ב 65/1 ירדור נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת הששית פ"ד יט(3). בפסק דין זה קבע כב' הנשיא אגרנט, כי עובדת היותה של מדינת ישראל מדינתו של העם היהודי כפי שבא לידי ביטוי בהכרזת העצמאות היא עובדת יסוד חוקתית כדלקמן:

והנה, לא יכול להיות ספק בדבר - וכך מלמדים ברורות הדברים, שהוצהרו בשעתו בהכרזה על הקמת המדינה - כי לא זו בלבד שישראל הינה מדינה ריבונית, עצמאית, השוחרת חופש ומאופיינת על ידי משטר של שלטון העם, אלא גם שהיא הוקמה "כמדינה יהודית בארץ ישראל", כי האקט של הקמתה נעשה, בראש וראשונה, בתוקף "זכותו הטבעית וההיסטורית של העם היהודי לחיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית, וכי היה בו באקט זה משום הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל...משמעותו של אותו "אני מאמין" הוא, שדבר המשכיותה - ואם תמצני לומר: "נצחיותה" - של מדינת ישראל מהווה עובדת יסוד קונסטיטיוציונית". (385-386).

15. ההיסטוריה של המפלגות המרכיבות את הרשימה מדברת בעד עצמה ואיך זיל גמור.

העילה של תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל

16. טענת סרק נוספת של המבקשת נוגעת "לתמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל". מופרכותה של טענה זו, למרבה הבושה, אף עולה על זו הקודמת. למעשה, טוענת המבקשת כי שר הביטחון לשעבר העומד בראש הרשימה הוא תומך במאבק מזוין נגד ישראל.

17. קצרה היריעה מלהכיל את תרומתם של העומדים בראש הרשימה כמו גם את תרומתם של יתר חבריה למדינת ישראל, לביטחונה ולשגשוגה אשר ביניהם שרים, חברי כנסת, אנשי רוח מדע ומשפט ואף זוכה פרס ישראל.

18. אף אין כל כוונה במסגרת תגובה זו להתגונן מפני ההכפשות אשר עולות כדי "לשון הרע" נגד הרשימה וחבריה. עם זאת יוזכר כי ח"כ עמיר פרץ שירת את מדינת ישראל מראשית חייו הבוגרים כחייל וקצין בצה"ל (כאשר במהלך שירותו נפצע קשות ברגלו) שירת בשורה של תפקידים ציבוריים בכירים וכן בתפקיד שר הביטחון.

בפעולותיו עשה כל אשר לאל ידו על מנת להגן על תושבי מדינת ישראל ולשמור על ביטחונה. נדמה כי בכל אחת מהמערכות בהן עמדה ישראל בשנים האחרונות ניתן היה למצוא מיליוני עדים לתרומתו של ח"כ פרץ לביטחונה של מדינת ישראל.

19. אך לאחרונה סיכמה כב' הנשיאה א' חיות בעניין כסיף (פסקה 13 לפסק הדין) את עילת הפסילה הנדונה באומרה כלדהלן:

עילת הפסילה השלישית הקבועה בסעיף 7א(3) לחוק היסוד עניינה תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל. עילה זו מבוססת על ההצדקה הרעיונית המרכזית לפסילת מועמדים ורשימות, קרי - התגוננות מפני מי שמבקש לשלול את עצם קיומה של המדינה או לפגוע ביסודות קיומה ובאופייה הדמוקרטי בדרך של מאבק מזוין (עניין

זועבי הראשון, בפסקה 29) בעניין טיבי ציין הנשיא א' ברק בקשר לעילה זו כי: "הדמוקרטיה רשאית למנוע את השתתפותן של רשימות מועמדים אשר נוקטות אלימות או תומכות באלימות כמכשיר לשינוי פני המשטר" (שם, בעמוד 26); ראו עוד עניין זועבי השני, בפסקה 69. מניעת התמודדות מכוח עילה זו תתאפשר כמובן מקום שבו מועמד או רשימה נוטלים בעצמם חלק פעיל במאבק מזוין של ארגון טרור או מדינת אויב נגד המדינה וכן מקום שבו הם מעודדים מאבק כזה או תומכים בו תמיכה חומרית, פוליטית או אחרת (שם, בפסקה 69); ראו עוד עניין טיבי, בעמ' 27; עניין בל"ד, (בפסקה 7); עניין זועבי הראשון, (בפסקה 29) כמו כן, פסילת רשימה או מועמד מכוח עילה זו תתאפשר רק אם התמיכה היא במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור (עניין טיבי, בעמוד 27); ראו עוד עניין זועבי השני, (בפסקה 69) להרחבה בסוגיה זו ראו גל וקרמניצר, (בעמ' 19-16).

20. כחוט השני עוברים מעשיהם ורעיונותיהם של ח"כ פרץ, ח"כ לוי אבקסיס, ח"כ הורוביץ ורבים מחברי הרשימה לשימור ביטחונה של ישראל לצד קידום השלום עם שכנותיה. כחלק מהמאבק לשלום ולהשבת השבויים והנעדרים נפגשו ראשי ממשלות (לרבות ראש הממשלה הנוכחי) ומנהיגים ישראלים נוספים עם גורמים ברשות הפלסטינית ובמדינות אחרות. אין חולק כי רבים מאותם גורמים פעלו נגד מדינת ישראל ואזרחיה. פגישתו של ח"כ פרץ עם ברגותי נעשתה ברקע המאמצים הרבים שנעשו עובר לשחרורו של גלעד שליט משבי ארגון הטרור חמאס זאת על מנת לקדם הסדר מדיני רחב אשר בגדרו ישוחרר גם החייל החטוף. יוזכר כי לבסוף במסגרת "עסקת שליט" אכן שוחררו מבתי הסוהר בישראל למעלה מ-1,000 אסירים שנשפטו לעונשי מאסר ארוכים בגין עבירות ביטחון.

21. גם לאחר שחרורו של שליט ח"כ פרץ האמין שיש בכוחו של ברגותי להביא להשבת היציבות הפוליטית ברשות הפלסטינית ולמיתונו של החמאס באופן שיקבל את הנהגת הרשות, ובכך יסייע הדבר לישראל להתנהל מול גורם מדיני יחיד כפי שנקבע בהסכמי אוסלו. ברי הוא שטרם ההגעה להסדרים מתקיימות שיחות. שיחותיו של ח"כ פרץ עם ברגותי היו כאמור ידועות וגלויות לשירותי הביטחון וקיבלו את אישורם מבעוד מועד.

בשולי הדברים:

22. באשר לטענה כביכול שח"כ פרץ קרא לחיסול ממוקד של יגאל עמיר, הרי שהדברים הם בגדר רכילות עיתונאית וגם המבקשת לא מביאה ציטוט ישיר מפיו של ח"כ פרץ, אלא נסמכת היא על אתר חדשות "וואלה!" אשר מדווח על אמירות מכלי שני שאינן נאמנות לאמת וממילא אינן מבססות עילת פסילה לפי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת. יובהר כי אמירה זו מוכחשת, ומכל פנים, ח"כ עמיר פרץ, שהיה אחד מהקרובים ליצחק רבין ז"ל, התנגד באותה עת כפי שהינו מתנגד כיום, לכל הניסיונות להקל בעונשו של יגאל עמיר ורואה בו כמי שביצע פעולת טרור נגד הדמוקרטיה הישראלית וכך צריך להתייחס אליו.

23. חלק מטענות המבקשת מסתמכות על אמירות שמיוחסות למר יוסי ביילין ומר אהוד ברק שאינם חברי מפלגת העבודה מהשנים 2002 ו-2011 בהתאמה. כך שברור לכל שאין לייחס

למשיבה את מעשיהם. ואולם, במהות – נחזור ונדגיש כי אין כל פסול לנהל משא ומתן עם האויב על מנת להביא להסדר מדיני לישראל – דבר שיתרום לביטחונה.

זה לב הוויכוח הדמוקרטי שנים רבות במדינה – ומי ששולל את זכותם של המבקשים להגיע להסדר שישים קץ לסכסוך ולשפיכות הדמים – הוא הוא שאינו מבין דמוקרטיה מהי, הוא שחותר תחת עקרון המדינה הדמוקרטית, ודומה שהוא משתמש בדמוקרטיה כקרדום לחפור בו למטרותיו הנפסדות.

סוף דבר

24. אשר על כן מתבקש כב' יושב-ראש הוועדה המרכזית לדחות את הבקשה על הסף. לחילופין, מתבקשת הוועדה המרכזית לדחות את הבקשה לגופה.

25. באשר להוצאות. הואיל שמדובר במקרה חריג של חציית גבולות בו נטענו כזבים עובדתיים ומשפטיים. באשר לא מדובר בהליך גבולי או אף הקרוב אליו, שיש להרהר בו, אלא מקרה שבו לבקשה מוטב היה שלא לבוא לעולם הרי שמתבקש כב' יושב ראש הוועדה לפסוק הוצאות לדוגמא מהמבקשת.

26. לעניין פסיקת הוצאות ראה ע"א 71/80, **לביא נ' קצין התגמולים**, פ"ד כ"ו (2) 501 (כב' השופט ברנזון) כהאי לישנא :

"הלכה היא כל לכל רשות שיפוטית סמכות לפסוק הוצאות בהליכים המתנהלים בפניה [...] גם בהעדר הוראה מפורשת בעניין זה יש ויש בכוחה של כל רשות שיפוטית לפי שיקול דעתה לפסוק בקשר לכל הליך או דיון המתקיים בפניה"

עמרי שגב, עו"ד

יובל מור-מוסלי, עו"ד

ב"כ המשיבה